

Opinia Komitetu Regionów w sprawie komunikatu Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów w sprawie „Społeczny wymiar globalizacji — wkład polityki unijnej w równomierne rozdzielanie korzyści”

(2005/C 164/11)

KOMITET REGIONÓW

uwzględniając komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów w sprawie „Społeczny wymiar globalizacji — wkład polityki unijnej w równomierne rozdzielanie korzyści” (COM(2004) 383 końcowy);

uwzględniając decyzję Komisji Europejskiej z dnia 18 maja 2004 r. w sprawie zasięgnięcia opinii Komitetu w sprawie tego dokumentu, zgodnie z art. 265 ust. 1 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską;

uwzględniając decyzję podjętą przez prezydium KR w dniu 15 czerwca 2004 r. w sprawie zwrócenia się do Komisji ds. Polityki Gospodarczej i Społecznej z wnioskiem o przygotowanie opinii w tej sprawie;

uwzględniając raport Światowej Komisji ds. Społecznego Wymiaru Globalizacji z dnia 24 lutego 2004 r.;

uwzględniając swoją opinię w sprawie: „Wpływ władz lokalnych i regionalnych na negocjacje dotyczące Ogólnego Porozumienia o Handlu Usługami (GATS) w ramach Światowej Organizacji Handlu” (CdR 103/2003 fin) ⁽¹⁾;

uwzględniając swoją opinię w sprawie komunikatu Komisji dotyczącego imigracji, integracji i zatrudnienia (CdR 223/2003 fin) ⁽²⁾;

uwzględniając swoją opinię w sprawie warunków wjazdu i pobytu obywateli państw trzecich dla celów studiów, szkolenia zawodowego lub wolontariatu (CdR 2/2003 fin) ⁽³⁾;

uwzględniając swoją opinię w sprawie projektu decyzji Rady, ustanawiającego Europejski Fundusz na rzecz Uchodźców na okres 2005-2010 (CdR 80/2004 fin) ⁽⁴⁾;

uwzględniając swoją opinię w sprawie śródkresowego przeglądu Strategii Lizbońskiej (CdR 152/2004 fin);

uwzględniając swoją opinię w sprawie projektu nowego rozporządzenia w sprawie Europejskiego Funduszu Społecznego (CdR 240/2004 fin);

uwzględniając swoją opinię w sprawie strategii rynku wewnętrznego na lata 2003-2006 (CdR 341/2002 końcowy) ⁽⁵⁾;

uwzględniając projekt opinii (CdR 328/2004 rev. 1) przyjęty dnia 8 grudnia 2004 r. przez Komisję ds. Polityki Gospodarczej i Społecznej (sprawozdawca: **Ulrike RODUST**, członek Parlamentu Krajowego Szlezwiku-Holsztynu (DE-PES));

na 58 sesji plenarnej, która odbyła się w dniach 23 i 24 lutego 2005 r., przyjął jednomyślnie niniejszą opinię:

⁽¹⁾ Dz.U C 256 z 24.10.2003, s. 83.

⁽²⁾ Dz.U C 109 z 30.04.2004, s. 46.

⁽³⁾ Dz.U C 244 z 10.10.2003, s. 48.

⁽⁴⁾ Dz.U. C 318 z 22.12.2004, s. 30.

⁽⁵⁾ Dz.U. C 128 z 29.05.2003, s. 48.

Stanowisko i zalecenia Komitetu Regionów

1. Uwagi ogólne

KOMITET REGIONÓW

1.1 **z zadowoleniem przyjmuje** komunikat w sprawie wymiaru społecznego, przyjęty przez Komisję Europejską w maju 2004 r., w którym zawarta jest wstępna opinia w sprawie zagadnień poruszonych w Raporcie Światowej Komisji ds. Społecznego Wymiaru Globalizacji (WCSDG) oraz jego wnioskach;

1.2 **podziela** pogląd Komisji, że raport WCSDG przynosi wyważone i wprawdzie krytyczne, lecz pozytywne stwierdzenia, które mogą stanowić podstawę do przyszłych działań;

1.3 **wskazuje** w tym kontekście na fakt, że globalizacja rozpoczęła proces daleko sięgających zmian, który ma wpływ na każdego z nas. Jeśli proces ten będzie nadzorowany w mądry sposób, może on przynieść bezprecedensowy postęp materialny, wytworzyć bardziej wydajne i lepsze miejsca pracy dla wszystkich, a także w znacznym stopniu przyczynić się do ograniczenia ubóstwa na świecie. Świat jest jednak daleki od realizacji tego potencjału. Obecny proces globalizacji przynosi nierówne wyniki, zarówno między państwami, jak i w granicach poszczególnych krajów;

1.4 **zauważa** z zaniepokojeniem, że globalizacja prowadzi do następujących zjawisk na szczeblu lokalnym i regionalnym:

- coraz większa liczba społeczeństw na świecie jest bezpośrednio dotknięta przez globalizację. W niektórych okolicach zlikwidowano wiele miejsc pracy wskutek upadku lokalnego przemysłu związanego ze zmieniającą się sytuacją odnośnie międzynarodowego podziału pracy i liberalizacją handlu, co prowadzi w niektórych przypadkach do przeniesienia przedsiębiorstw w sektorach wymagających dużych nakładów siły roboczej do państw o niższych kosztach zatrudnienia. Może to z kolei powodować problemy z dostosowaniem i obciążenia dla lokalnych systemów społecznych;
- wydaje się, że niektóre aspekty globalizacji mogą podkopywać elastyczność i żywotność lokalnych społeczeństw nawet wtedy, gdy nie są one dotknięte nią bezpośrednio. Coraz większy wpływ globalnych mediów, rozrywki, a także turystyki, często wpływa na i podkopyuje tradycje i wartości oraz poczucie solidarności i tożsamości na szczeblu regionalnym i lokalnym. Globalne społeczeństwo musi znaleźć miejsce dla różnorodnych kultur i możliwości lokalnych zamiast ujednolicaniem niszczyć ich odmienność;

1.5 **dostrzega** potrzebę postępu w kierunku sprawiedliwej globalizacji i wyraża swe zaangażowanie w podjęcie działań mających wzmocnić społeczny wymiar w świetle raportu

WCSDG oraz wstępnych propozycji przedstawionych w komunikacie Komisji;

1.6 **jest zdania**, że zawarcie wymiaru społecznego w globalizacji wymaga bardziej zrównoważonej i zintegrowanej polityki ekonomicznej i społecznej na każdym szczeblu. W tym kontekście szczególną uwagę należy skupić na szczeblu regionalnym oraz lokalnym, gdyż te obszary dotknięte są globalizacją najbardziej, a władze regionalne i lokalne muszą mieć zagwarantowaną możliwość uczestnictwa, w szczególności poprzez Komitet Regionów, przynajmniej w procesie rozwiązywania problemów wywołanych tym zjawiskiem;

1.7 **zauważa** różnice w wykorzystaniu terminu „szczebel regionalny”. Termin „regionalny” w raporcie WCSDG dotyczy kontynentu, podczas gdy użyty w komunikacie w odniesieniu do EFS dotyczy szczebla sub-narodowego.

2. Zaangażowanie szczebla lokalnego i regionalnego w rządy globalne

KOMITET REGIONÓW

2.1 **jest zdania**, że obecne problemy wynikające z działań gospodarczych na skalę światową nie są wynikiem globalizacji samej w sobie, lecz wad w zarządzaniu procesem globalizacji. Rządy globalne stanowią najwyższy punkt sieci powiązanych ze sobą struktur decyzyjnych, która rozciąga się od szczebla lokalnego w górę, do przedsiębiorstw wielonarodowych. „Dobre zarządzanie” procesem globalizacji może być tylko wynikiem pozytywnego połączenia podmiotów ponadnarodowych, krajowych, jak również regionalnych i lokalnych w sektorze prywatnym i państwowym. Ramy rządów globalnych nie są już ustalane jedynie poprzez postępowanie i interakcje państw narodowych. Obok szczebla krajowego, interakcje między stronami globalnymi, jak Unia Europejska, ład korporacyjny (ang. „corporate governance”), a także władze regionalne i lokalne, są niezbędne na tym szczeblu działań. Stopień ich zaangażowania w multilateralizm, wartości uniwersalne i wspólne cele z jednej strony, z drugiej zaś stopień ich wrażliwości na ponadgraniczny wpływ ich polityki, a także waga, jaką przywiązują do społecznych konsekwencji swych działań w skali globalnej, stanowią kluczowe wyznaczniki jakości globalnego zarządzania. Wszystkie te podmioty, prowadząc swe sprawy wewnętrzne, podejmują decyzje i mają wpływ na to, w jakim stopniu ludzie skorzystają na globalizacji i chronieni będą przed jej skutkami negatywnymi;

2.2 **podkreśla**, że jedynie zaangażowanie szczebla regionalnego i lokalnego w tworzenie tych „wyznaczników” doprowadzi do akceptowalnej polityki zarządzania globalnego w Europie;

2.3 **podkreśla**, że zarówno rozwój globalny, jak i krajowy zależą od działań na szczeblu lokalnym i regionalnym. Jest to zarazem warunek konieczny sprawiedliwszej globalizacji, z której korzystać może więcej ludzi. Zdecentralizowane koncepcje tworzenia polityki oraz jej wdrażania są w efekcie końcowym skuteczniejsze, gdyż opierają się na lepszej znajomości rzeczywistych sytuacji oraz ograniczeń, mają większy udział w działaniach, są bliższe potrzebom i wymaganiom ludzi i łatwiej je monitorować. Aby wzmocnić związek między wymiarem lokalnym/regionalnym a globalnym, należy stworzyć proaktywny i pozytywny plan działania skupiający się na władzach lokalnych i regionalnych, lokalnej i regionalnej tkance gospodarczej, wartościach oraz spuściźnie kulturowej;

2.4 **wskazuje na fakt**, że szczególnie w Unii Europejskiej dalszy rozwój procesu lizbońskiego, tworzenie polityki imigracyjnej oraz dotyczącej równouprawnienia płci, polityka transgraniczna i międzyregionalna, jak również polityka handlowa, w znaczącym stopniu przyczyniają się do europejskiej odpowiedzi na wyzwania stawiane przez globalizację.

3. Strategia Lizbońska w kontekście globalnym

KOMITET REGIONÓW

3.1 **podziela** opinię Komisji, że Strategia Lizbońska stanowi podstawę odpowiedzi UE na wpływ globalizacji na konkurencję, przedsiębiorstwa i zatrudnienie w Europie;

3.2 **zauważa** rosnącą współzależność między decyzjami ekonomicznymi o wymiarze globalnym, mającymi wpływ na szczebel lokalny i regionalny i podkreśla konieczność myślenia lokalnego w działaniu globalnym;

3.3 **wskazuje na fakt**, że globalne działania ekonomiczne mają chronić pewien standard życia na szczeblu lokalnym i regionalnym we wszystkich krajach. Ludzie mogą uczestniczyć w globalizacji i korzystać z niej tylko wtedy, gdy są dobrego zdrowia, mają dostęp do kształcenia i mogą z niego korzystać i mają realne możliwości znalezienia zatrudnienia, które da im środki do życia. Zatrudnienie, dochody i stabilne środowisko to niezbędne warunki zagwarantowania samostanowienia życia ludzkiego oraz pełnego uczestnictwa jako obywatela w swej społeczności lokalnej, regionalnej, krajowej i globalnej;

3.4 **podkreśla** wagę wykształcenia i szkolenia w zrównoważeniu skutków globalizacji. Jak wskazuje dobra praktyka, wszystkie kraje, które skorzystały na globalizacji, w znacznym stopniu zainwestowały w systemy kształcenia i szkolenia. Ponieważ szczebel regionalny i lokalny odgrywają kluczową rolę w systemie kształcenia i szkolenia w krajach europejskich, dostosowanie tych systemów do wyzwań stawianych przez globalizację jest niezbędne. Podczas, gdy zadanie to pozostaje w gestii Państw Członkowskich oraz szczebla sub-narodowego, Unia Europejska powinna skoncentrować się na swych kompe-

tenjach wspierających, aby ulepszyć systemy kształcenia i szkolenia w Europie;

3.5 **podkreśla**, że nawet dzisiaj nie wykorzystuje się w pełni możliwości rozwoju potencjału ludzkiego. Nierówny dostęp do kształcenia, analfabetyzm oraz niewielkie umiejętności, jak również nierówności dotyczące mniejszości narodowe i religijne wymagają specjalnej uwagi zarówno w krajach o wysokich, jak i o niskich dochodach;

3.6 **powtarza** swą pozytywną opinię na temat przyjmowania obywateli państw trzecich w celach szkolenia i kształcenia, co uczyni Europę bardziej konkurencyjną w tej dziedzinie;

3.7 **podkreśla z naciskiem** związek między reformą Europejskiej Polityki Spójności na następne ramy finansowe, implementacją Strategii Lizbońskiej a pozostawionymi bez odpowiedzi wyzwaniami stawianymi przez globalizację w Europie. Polityka Spójności UE oraz trzy różne cele tej polityki powinny umożliwić szczeblowi regionalnemu i lokalnemu w Unii połączenie działań związanych ze Strategią Lizbońską z jednocześnie większą możliwością radzenia sobie ze skutkami globalizacji;

3.8 **żąda** od Państw Członkowskich terminowego wyrażenia zgody na projekt i ramy finansowe nowej Polityki Spójności UE, aby nie marnować czasu na niezbędne programowanie na szczeblu regionalnym i lokalnym;

3.9 **wyraża zdecydowane poparcie** dla propozycji zawartej w projekcie rozporządzenia Komisji w sprawie ogólnych ustaleń dotyczących Europejskiego Funduszu na rzecz Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego i Funduszu Spójności (COM (2004) 492), według której przedsiębiorstwa, które otrzymują finansowe wsparcie, nie mogą w ciągu kolejnych siedmiu lat zmieniać swojej siedziby, co mogłoby prowadzić do likwidacji miejsc pracy; w przeciwnym wypadku przedsiębiorstwa takie musiałyby zwrócić otrzymane środki (patrz art. 56 projektu rozporządzenia);

3.10 **zwraca się** do Komisji o zapewnienie, że reforma rozporządzeń UE w sprawie pomocy państwa (art. 83 Traktatu o WE) przyniesie władzom regionalnym i lokalnym możliwość ożywienia rozwoju gospodarczego dobrze ukierunkowanymi bodźcami finansowymi;

3.11 **uważa** wraz z Komisją Europejską za konieczne bardziej intensywne powiązanie wieloletniej strategii rynku wewnętrznego z różnymi procesami gospodarczymi. Z uwzględnieniem specyficznych zaleceń raportu Wima Koka winna ona być nadal ukierunkowywana na jednolity cel na 2010 r. stworzenia z Unii najbardziej konkurencyjnego i dynamicznego, opartego na wiedzy obszaru gospodarczego na świecie;

3.12 **wspiera** z tego powodu starania opierające się na raportach syntetycznych Komisji Europejskiej zmierzające do uproszczenia realizacji strategii rynku wewnętrznego wraz z innymi procesami w ramach jednolitej globalnej strategii. Ten wspólny cel na 2010 r. winien stać się europejską odpowiedzią na globalizację;

3.13 **podziela** pogląd, że rozszerzenie koncepcji rynku wewnętrznego jest nieodzowne. Zdaniem Komitetu strategia rynku wewnętrznego musi w najbliższych latach rozwinąć w tym zakresie rozwiązania zorientowane na wymogi rynku globalnego i jednocześnie odpowiadające polityczno-gospodarczym zakresom odpowiedzialności i inicjatywom Państw Członkowskich, regionalnych i lokalnych jednostek terenowych oraz jakości europejskiego modelu społecznego.

4. Migracja

KOMITET REGIONÓW

4.1 **podziela** zdanie Komisji na temat dalszego rozwoju dialogu dwustronnego i wielostronnego na temat migracji;

4.2 **przypomina** o wadze migracji zarobkowej, typowej dla szczebla regionalnego i lokalnego w Europie i podkreśla konieczność bezzwłocznego stworzenia zbioru przepisów, które będą regulować podejście UE do migracji;

4.3 **podkreśla** konieczność stworzenia konkretnych programów pomocowych dla krajów pochodzenia imigrantów;

4.4 **wzywa** Radę i Państwa Członkowskie do uwzględnienia podczas projektowania unijnej i krajowej polityki migracyjnej potrzeby integracji legalnych imigrantów na drodze niedyskryminowania i równego dostępu do usług publicznych;

4.5 **uważa**, że UE może przynieść wartość dodaną działaniom podejmowanym na szczeblu krajowym, aby osiągnąć integrację, głównie poprzez bodźce i środki wspierające, nie zaś poprzez harmonizację ustawodawstwa;

4.6 **jest zdania**, że władze lokalne i regionalne należy zaprosić do udziału w przygotowaniach krajowych planów działań, gdyż przyspieszy to porównanie i określenie najlepszych praktyk oraz analizę rzeczywistego wpływu i skutków strategii przyjętych przez Państwa Członkowskie;

4.7 **wzywa** do uznania istnienia dużej liczby nielegalnych imigrantów oraz potrzeby stworzenia mechanizmów umożliwiających imigrantom łamiącym postanowienia prawa migracyjnego zalegalizowanie ich statusu bez zbędnych opóźnień, przy rozpatrywaniu każdego przypadku osobno, pod warunkiem, że odbywa się to w sposób zgodny z możliwościami odpowiedniego przyjęcia oraz z wykluczeniem osób, które popełniły wykroczenia uznane za poważne. Jednakże Komitet

Regionów wskazuje również, że wraz z wyeliminowaniem wewnętrznych kontroli granicznych, regularyzacja wpłynie na sytuację w innych Państwach Członkowskich na obszarze Schengen. Z ostrożnością należy przyjmować programy regularyzacyjne;

4.8 **wskazuje**, że dużym brakiem obecnej struktury instytucjonalnej globalnej gospodarki jest nieobecność wielostronnych ram zarządzania transgranicznym przepływem osób;

4.9 **uważa**, że z perspektywy państw rozwijających się, nieobecność wielostronnych ram zarządzania transgranicznym przepływem osób stanowi kolejną lukę w przepisach regulujących gospodarkę globalną. Wiele z nich utrzymuje, że swobodniejsza migracja do świata uprzemysłowionego stanowiłaby szybki i potężny środek do zwiększenia korzyści, jakie czerpią one z globalizacji.

5. Równość szans

KOMITET REGIONÓW

5.1 **wskazuje**, że pojawia się coraz więcej dowodów na to, że przede wszystkim kobiety dotknięte są globalizacją. Globalizacja ma negatywny wpływ na coraz większą liczbę kobiet, zarówno w liczbach absolutnych, jak i w porównaniu do mężczyzn. Na przykład kobiety-producentki stoją w obliczu ogromnych barier na drodze do nowych działań gospodarczych, powodowanych globalizacją. Często wynika to z uprzedzeń wobec kobiet, które wyrażane są bezpośrednio lub w środowisku politycznym i regulacyjnym w sektorze małych i micro-przedsiębiorstw, gdzie kobiety są w większości zatrudniane. Jednocześnie wielu innym kobietom globalizacja przyniosła poprawę statusu ekonomicznego i społecznego. Wśród nich są miliony kobiet zaangażowanych w globalny system produkcji. Płatne zatrudnienie dało im wyższe dochody niż w ich poprzedniej sytuacji — pracy w gospodarstwie domowym lub ubogiej i niepewnej egzystencji w szarej strefie gospodarki. Zatrudnienie dało im również większą możliwość zdobycia niezależności ekonomicznej, a często podniosło ich status społeczny nawet w najbardziej represyjnych społeczeństwach patriarchalnych;

5.2 **wzywa** Państwa Członkowskie do zwrócenia szczególnej uwagi na społeczne i prawne ramy regulujące zatrudnienie kobiet i wsparcia wszelkich działań na szczeblu regionalnym i lokalnym, mających ulepszyć politykę równości płci;

5.3 **podziela opinię** Komisji, że równość płci jest zasadniczym celem polityki wewnętrznej i zewnętrznej UE oraz kluczowym elementem uzgodnionych na szczeblu międzynarodowym podstawowych standardów pracy.

6. Współpraca transgraniczna, transnarodowa i międzyregionalna, np. polityka sąsiedzka

KOMITET REGIONÓW

6.1 **podkreśla**, że przyszła „współpraca terytorialna”, musi być kształtowana w taki sposób, aby pomagać władzom regionalnym i lokalnym w walce z negatywnymi skutkami globalizacji;

6.2 **popiera** „Europejską Politykę Sąsiedzka” jako działania mające ulepszyć stosunki z państwami sąsiadującymi z Unią ze wschodu i południa po rozszerzeniu;

6.3 **podziela** zdanie Komisji, że ostatecznym celem tej inicjatywy jest stworzenie obszaru stabilności i dobrobytu, opartego na wspólnych wartościach i interesach;

6.4 **przyczyni się** do pomocy krajom partnerskim w przeprowadzaniu reform politycznych i gospodarczych przy jednoczesnym umacnianiu dialogu i współpracy z nimi w dziedzinie polityki socjalnej;

6.5 **przypomina** o konieczności odpowiedniego dostosowania pomocy dla tych sektorów i regionów UE, w odniesieniu do których występuje głębsza integracja UE z państwami sąsiadującymi na wschodzie i południu.

7. Polityka handlowa UE

KOMITET REGIONÓW

7.1 **wzywa** Komisję, jako stronę w negocjacjach z WTO, do rozpatrzenia następujących kwestii:

— uwzględnienia, że liberalizacja nie stanowi celu sama w sobie, ale jest środkiem do osiągnięcia większego dobrobytu. Tak więc liberalizacja nie jest jednowymiarowa, lecz postępować musi z odpowiednim uwzględnieniem konsekwencji społecznych, ekonomicznych i konsekwencji dla środowiska naturalnego, szczególnie na szczeblu regionalnym i lokalnym obszaru bezpośrednio przez nią dotkniętego;

— uwzględnienia zasad samorządności regionalnej i lokalnej w negocjacjach z WTO, zgodnie z postanowieniami art. 6 Traktatu o UE oraz Traktatu Konstytucyjnego;

7.2 **z zadowoleniem przyjmuje** starania Komisji mające zwiększyć przejrzystość międzynarodowych negocjacji handlowych i objąć grupy interesów ze wszystkich stosownych sektorów usług. Tym niemniej uważa, że władze regionalne i lokalne należy oddzielić od społeczeństwa obywatelskiego, gdyż są one demokratycznie usankcjonowane oraz regulują sektor usług publicznych w ramach swego zakresu uprawnień w granicach procesu demokratycznego.

Bruksela, dnia 23 lutego 2005 r.

Przewodniczący
Komitetu Regionów
Peter STRAUB